باسمه تعالی

ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی **مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک ارومیه**			
سوالات آزمون نوبت اول درس: ادبیات فارسی ۳		**رشته و پایهٔ تحصیلی: دوازدهم مشترک**	
نام و نام خانوادگی:	**ساعت آزمون:۱۰:۳۰**	**تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۶**	**مدت آزمون:۸۰ دقیقه**
تعداد صفحه: ۴	**دی ماه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳**		**شماره صندلی:**

ردیف	سؤالات	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معنای واژهٔ مشخص شده در عبارت « آن باغ پر از گل های رنگین و معطّر شعر در سَموم سرد این عقل بی درد پژمرد.» چیست؟**	۰/۲۵
۲	**معادل معنایی واژهٔ مشخص شده در بیت « بیم آن است کز غم عشقت/ سر برآرد دلم به شیدایی»؛ در کدام گزینه، نیامده است؟** الف) در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است ب) درد هر کسی را که بینی در حقیقت چاره دارد / من ز عشقت با همه دردی که دارم ناگزیرم ج) دیوانگی عشق برهمهٔ عقل ها افزون آید.	۰/۲۵
۳	**واژهٔ «فرومایه» در بیتِ « دردناک است که در دام شغال افتد شیر/ یا که محتاج فرومایه شود، مرد کریم» با کدام واژهٔ بیت زیر مترادف است؟** گر تکبر می کنی با خواجگان سفله کن / ور تواضع می کنی با مردم درویش کن	۰/۲۵
۴	**در گزینه های زیر، معنای کدام اصطلاح یا واژه نادرست نوشته شده است؟** الف) مراقبت: نگاه داشتن دل از توجه به غیر حق. ب) انبساط: حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد. ج) طبق: سینی گرد و بزرگ و معمولاً چوبی، مخصوص نگه داری یا حمل اشیا که بیشتر بر سر می گذارند. د) کُرند: اسبی یا استری که به رنگ سرخ تیره است.	۰/۲۵
۵	**در جمله های زیر، املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) گفت که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلّی و **(قرب / غرب)** باشد، یاد کن. ب) جزیره های کوچک و بزرگ، مثل وصله های رنگارنگ بر **(تیلسان / طیلسان)** آبی مدیترانه دوخته شده است. ج) بعد از حکیم اسرار، همهٔ چشم ها به او بود که **(حوضهٔ / حوزهٔ)** حکمت را او گرم نگاه دارد.	۰/۷۵
۶	**در کدام گزینه، غلط املایی وجود دارد؟** الف) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باصق گشته. ب) گویند که بطّی در آب روشنایی ستاره می دید. پنداشت که ماهی است، قصدی می کرد تا بگیرد هیچ نمی یافت. ج) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی / تو نمایندهٔ فضلی، تو سزاوار ثنایی د) همه به هم زُل زدیم و در میان بهت و حیرت اسیر دشمن، همراه با حاجی با صدای بلندی از ته دل خندیدیم.	۰/۲۵
۷	**از چهار گزینهٔ زیر، در دو گزینه نادرستی املایی وجود دارد، فقط آن دو گزینه را مشخص کنید.** الف) لبخند کنایه آمیز- ثمرت تجربت- تاق ضربی ب) هتّاکی در مطبوعات- تضرّع و زاری- غایت القصوای مقصود ج) حدّ و حصر – سپید معجر – بیابان ریگذار د) انصاف و عدل – فرو گذاشت – سریر مُلک	۰/۵
۸	**در هر یک از گزینه های زیر یک غلط املایی وجود دارد. درست آنها را بنویسید.** الف) آب جیهون فرونشست. ریگ آموی پرنیان شد. بوی جوی مولیان مدهوشم کرد. فردای آن روز ترقّی را رها کردم. ب) برای شناختن محمد و دیدن صحرایی که آواز پر جبرئیل همواره در زیر غرفهٔ بلند آسمانش به گوش می رسد، حتّی درختش عطر الهام را در فضای اصرارآمیز آن استشمام کرده است.	۰/۵
۹	**در عبارت زیر، یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی مناسب بیابید و بنویسید.** محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. و عشق خاص تر از محبت است. زیرا که همه عشقی محبت باشد، امّا همه محبتی عشق نباشد. و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت نردبان نسازد. **ترکیب اضافی:** **ترکیب وصفی:**	۰/۵

www.kanoon.ir

باسمه تعالی

ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی **مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک ارومیه**			
سوالات آزمون نوبت اول درس: ادبیات فارسی ۳		**رشته و پایهٔ تحصیلی: دوازدهم مشترک**	
نام و نام خانوادگی:	**ساعت آزمون:۱۰:۳۰**	**تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۶**	**مدت آزمون:۸۰ دقیقه**
تعداد صفحه: ۴	**دی ماه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳**		**شماره صندلی:**

ردیف	سؤالات	بارم
۱۰	**در کدام گزینه، نمی توان ساختار دستوری جمله را به الگوی « نهاد + مسند + فعل»؛ تبدیل کرد؟** الف) ثروت پدرش او را مغرور ساخت. ب) بچّه های محله به او پهلوان بزرگ می گفتند. ج) عارفان، غایت محبت و معرفت را عشق می خوانند. د) نقاش ساختمانی، دیوار اتاق را رنگ زد.	۰/۲۵
۱۱	**کدام گزینه در زبان فارسی «هم آوا» ندارد؟** الف) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. ب) فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد. ج) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت	۰/۲۵
۱۲	**نوع حذف را در موارد زیر مشخص کنید.** الف) همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری ب) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	۰/۵
۱۳	**در عبارت زیر، زمان فعل مشخص شده را دقیقاً بنویسید.** دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.	۰/۲۵
۱۴	**نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.** الف) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. ب) تابستان نوازشگر وصال می آمد و ما را از غربت زندان شهر به میهن آزاد و دامن گسترمان، کویر می برد. ج) سرّ من از نالهٔ من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۰/۷۵
۱۵	**در عبارت « ده فرسنگ راه را دوازده ساعته می رفتیم.»؛ کدام واژه «وابستهٔ وابسته» است؟**	۰/۲۵
۱۶	**با توجّه به بیت « تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل بند»؛ کدام واژه در عبارت زیر، نقش دستوری یکسانی با واژهٔ مشخص شده دارد؟** گفت: او بندهٔ خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد.	۰/۲۵
۱۷	**واژهٔ « که» در کدام گزینه از لحاظ دستوری متفاوت است؟** الف) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد. ب) از دست و زبان که برآید؟ ج) خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند	۰/۲۵
۱۸	**نوع وابستهٔ وابسته را در عبارت های زیر مشخص کنید.** الف) چشمهٔ آبی سرد که در تموز سوزان کویر، گویی از دل یخچالی بیرون می آید. ب) این همان سفری است که هنگام مراجعه به بانک اعتبارات ایران برای من تداعی شد.	۰/۵
۱۹	**نمودار پیکانی گروه اسمی « عقاید نسبتاً عجیب » را رسم کنید.**	۰/۲۵

www-kanoon.ir

باسمه تعالی

ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی **مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک ارومیه**			
سوالات آزمون نوبت اول درس: ادبیات فارسی ۳		**رشته و پایهٔ تحصیلی: دوازدهم مشترک**	
نام و نام خانوادگی:	**ساعت آزمون:۱۰:۳۰**	**تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۶**	**مدت آزمون:۸۰ دقیقه**
تعداد صفحه: ۴	**دی ماه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳**		**شماره صندلی:**

ردیف	سؤالات	بارم
	قلمرو ادبی (۴ نمره)	
۲۰	**آرایهٔ ادبی ذکر شده در مقابل بیت زیر، درست است یا نادرست؟** چه غم دیوار امّت را که دارد چون تو پشتیبان؟ / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان **(حسن تعلیل)**	۰/۲۵
۲۱	**آرایهٔ ادبی مشترک دو بیت زیر را بنویسید (به جز مراعات نظیر)** الف) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست	۰/۲۵
۲۲	**آرایهٔ ادبی درست داخل کمانک را انتخاب کنید.** الف) کز نیستان تا مرا ببریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند **(تشبیه / مجاز)** ب) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند **(استعاره / ایهام)** ج) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند **(حس آمیزی / تلمیح)** د) همّت از باد سحر می طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است **(تشخیص / کنایه)**	۱
۲۳	**کدام دو اثر ادبی زیر، نثری عرفانی به شمار می آیند؟** الف) بخارای من ایل من ب) تمهیدات ج) قصهٔ شیرین فرهاد د) فیه ما فیه	۰/۵
۲۴	**متن درس «کویر»، بخشی از یک سفرنامه محسوب می شود یا حسب حال؟**	۰/۲۵
۲۵	**نویسندهٔ کتاب «تذکره الاولیا» را نام ببرید.**	۰/۲۵
۲۶	**عبارت زیر، یادآور کدام مثل است؟** از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.	۰/۵
۲۷	**در هر یک از گزینه های زیر، کلمات مشخص شده، کدام آرایهٔ ادبی را به وجود آورده اند؟** الف) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ ب) تا درد و ورم فرو نشیند / کافور بر آن ضماد کردند	۰/۵
۲۸	**نوع گفت و گوی ابیات زیر در اصطلاح ادبی چه نام دارد؟ قالب شعری آن چیست؟** محتسب مستی به ره دیـــــد و گریبانش گرفت / مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست» گفت: «مستی زان سبب افتان و خیزان می روی» / گفت: « جـــــــرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	۰/۵
	شعر حفظی (۱ نمره)	
۲۹	**آیا مصراع دوم بیت زیر به درستی ذکر شده است؟** از پای تا سرت همه نور خدا شود / کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی	۰/۲۵
۳۰	**مصراع نخست بیت زیر را مرتّب کنید.** (ساحل- پیوند - و- نگاهت – صبح – آیینه) / لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران	۰/۲۵
۳۱	**مصراع اول بیت زیر را بنویسید.** ..... / تا کیمیای عشق بیابیّ و زر شوی	۰/۵

www.kanoon.ir

باسمه تعالی

ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی **مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک ارومیه**			
سوالات آزمون نوبت اول درس: ادبیات فارسی ۳		**رشته و پایهٔ تحصیلی: دوازدهم مشترک**	
نام و نام خانوادگی:	**ساعت آزمون:۱۰:۳۰**	**تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۲۶**	**مدت آزمون:۸۰ دقیقه**
تعداد صفحه: ۴	**دی ماه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳**		**شماره صندلی:**

ردیف	سؤالات	بارم
۳۲	**قلمرو فکری (۸ نمره)** **در مصراع « همه بیشی تو بکاهی همه کمّی تو فزایی»؛ به کدام صفت خداوند اشاره شده است؟**	۰/۲۵
۳۳	**کدام یک از ابیات زیر، با عبارت « به شکر اندرش مزید نعمت است.»؛ تناسب مفهومی دارد؟** الف) فضل خدای را که تواند که شمار کرد / یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد ب) حق نعمت شناختن در کار / نعمت افزون دهد به نعمت خوار	۰/۲۵
۳۴	**با توجه به مفهوم بیت زیر، واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** من بدین خوبی و زیبایی ندیدم روی را / وین دلاویزی و دل بندی نباشد موی را (قسیم / نسیم)	۰/۲۵
۳۵	**در بیت«گفت: آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه /گفت: در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست»؛ بر چه موضوعی تأکید شده است؟**	۰/۵
۳۶	**در بیت زیر، شاعر به بیدادگری های چه کسی اشاره می کند؟** آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملّت امروز یقین کرد که او اهرمن است	۰/۲۵
۳۷	**مفهوم کلّی بیت « با شیر سپهر بسته پیمان / با اختر سعد کرده پیوند» چیست؟**	۰/۲۵
۳۸	**در متن روان خوانی «جاسوسی که الاغ بود»؛ شیوهٔ بیان نویسنده چگونه است؟**	۰/۲۵
۳۹	**در بیت « بگرای چو اژدهای گرزه / بخروش چو شرزه شیر ارغند»، شاعر چه توصیه ای به مردم می کند؟**	۰/۲۵
۴۰	**در بیت « ای مادر سرسپید بشنو / این پند سیاه بخت فرزند»؛** منظور شاعر به ترتیب از «مادر سرسپید» و «فرزند سیاه بخت» کیست؟	۰/۵
۴۱	**با توجه به متن درس «بوی جوی مولیان»؛ مفهوم کلی عبارت زیر چیست؟** شاهین تیزبال افق ها بودم، زنبوری طفبلی شدم.	۰/۵
۴۲	**در بیت زیر، به کدام ویژگی « نی» اشاره شده است؟** من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم	۰/۲۵
۴۳	**با توجه به ستون «الف»، مفهوم مناسب هر بیت را در ستون «ب »مشخص کنید.** (در ستون ب یک مورد اضافی است.) الف) راستی خاتم فیروزهٔ بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است ۱- بیگانه ستیزی ۲- غفلت و فساد حاکمان ۳- ناپایداری حکومت ها	۰/۵
۴۴	**معنی اشعار و عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.** (هر مورد ۰/۵ نمره) الف) ایزد تعالی در او نظر نکند. ب) نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی ج) گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست؟ د) نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است ه) تو مشت درشت روزگاری / از گردش قرن ها پس افکند و) هر که این آتش ندارد نیست باد ز) وصول به حسن ممکن نشود؛ الّا به واسطهٔ عشق. ح) چنان که می گویند بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته اند.	۴
	موفّقیّت و سربلندی شما عزیزان آرزوی ماست / گروه ادبیّات فارسی دبیرستان کمال دانش	۲۰

www-kamoon.ir

باسمه تعالی

ادارهٔ کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی

مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک ارومیه

راهنمای تصحیح آزمون نوبت اول درس: فارسی (۳)	**رشته و پایهٔ تحصیلی: دوازدهم عمومی**	
دی ماه سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳	**تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/**	**مدت آزمون:۸۰ دقیقه**

ردیف	(نظر استادان بزرگوار صائب است و به پاسخ های مشابه در قلمرو فکری نمره تعلّق می گیرد.)

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱- باد بسیار گرم و زیان رساننده (۰/۲۵)	۲- گزینه ب (۰/۲۵)	۳- سفله (۰/۲۵)	۴- گزینه د (۰/۲۵)
۵- الف) قرب (۰/۲۵) – ب) طیلسان (۰/۲۵) – ج) حوزهٔ (۰/۲۵)	۶- گزینه الف (۰/۲۵)	۷- گزینه های الف و ج (۰/۵)	
۸- الف) جیحون (۰/۲۵) ب) اسرارآمیز (۰/۲۵)	۹- ترکیب اضافی: عالم عشق (۰/۲۵) ترکیب وصفی: همه عشقی (یا) همه محبتی (۰/۲۵)		
۱۰- گزینه د (۰/۲۵)	۱۱- گزینه ج (۰/۲۵)	۱۲- الف) حذف به قرینه معنوی (۰/۲۵)- ب) حذف به قرینه لفظی (۰/۲۵)	
۱۳- مضارع التزامی (۰/۲۵)	۱۴- الف) مسند (۰/۲۵)- ب) بدل (۰/۲۵) – ج) متمم (۰/۲۵)	۱۵- فرسنگ (۰/۲۵)	
۱۶- خود (در هر دو مورد) (۰/۲۵)	۱۷- گزینه ب (۰/۲۵)	۱۸- الف) صفت مضافٌ الیه (۰/۲۵) - ب) مضافٌ الیه مضافٌ الیه (۰/۲۵)	
۱۹- عقاید تقریباً عجیب (۰/۲۵)			

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۲۰- نادرست (۰/۲۵)	۲۱- اسلوب معادله (۰/۲۵)		
۲۲ - الف) مجاز (۰/۲۵) – ب) استعاره (۰/۲۵) – ج) تلمیح (۰/۲۵) – د) تشخیص (۰/۲۵)			
۲۳- گزینه های ب و د (۰/۵)	۲۴- حسب حال (۰/۲۵)	۲۵- عطار نیشابوری (۰/۲۵)	
۲۶- از چاله به چاه افتادن (۰/۵) - (یا) از دهان مار به دهان اژدها افتادن (یا) ...			
۲۷- الف) جناس تام (همسان) (۰/۲۵)- ب) استعاره (۰/۲۵)	۲۸- مناظره (۰/۲۵)- قطعه (۰/۲۵)		

شعر حفظی

۲۹- خیر (۰/۲۵)	۳۰- آیینهٔ نگاهت پیوند صبح و ساحل (۰/۲۵)	۳۱- دست از مس وجود چو مردان حق بشوی (۰/۵)

قلمرو فکری (۸ نمره)

۳۲- قادر مطلق بودن (۰/۲۵)	۳۳- گزینه ب (۰/۲۵)	۳۴- قسیم (۰/۲۵)	۳۵- اهمیت عقل (۰/۲۵) بر حفظ ظاهر (۰/۲۵)
۳۶- محمدعلی شاه (۰/۲۵)	۳۷- توصیف ارتفاع کوه دماوند (۰/۲۵)	۳۸- طنزآمیز (۰/۲۵)	
۳۹- توصیه به قیام (ستم ستیزی) (۰/۲۵)	۴۰- کوه دماوند (۰/۲۵)- خود شاعر (۰/۲۵)		
۴۱- در ایل در اوج قدرت بودم (۰/۲۵) و در شهر ضعیف و وابسته بودم. (۰/۲۵) یا هر توضیح مناسب دیگر...			
۴۲- انعطاف پذیری نی (۰/۲۵) (یا) همراهی و سخن گفتن با همه			
۴۳- الف) ۳ (۰/۲۵)- ب) ۱ (۰/۲۵)			

۴۴- الف) خداوند بلند مرتبه (۰/۲۵) به او توجه نمی کند. (۰/۲۵)

ب) نمی توان برای تو شبیهی آورد (۰/۲۵) زیرا تو در تصور ما نمی گنجی (۰/۲۵)

ج) گفت از کجا معلوم است که حاکم (۰/۲۵) اکنون خودش در میخانه نباشد. (۰/۲۵)

د) همهٔ ناله ها و اشعار (۰/۲۵) من شاعر برای وطن است. (۰/۲۵)

ه) (ای دماوند) تو مانند مشت بزرگ زمانه هستی (۰/۲۵) که پس از قرن ها، به عنوان میراث باقی مانده ای.(۰/۲۵)

و) هرکس آتش عشق را ندارد(۰/۲۵) امیدوارم که نابود شود. (۰/۲۵)

ز) رسیدن به زیبایی و خوبی (خدا) (۰/۲۵) امکان ندارد، مگر به کمک عشق. (۰/۲۵)

ح) آن چنان که می گویند آن (مزینان) را (۰/۲۵) بر اساس نقشهٔ عشق آباد ساخته اند.(۰/۲۵)

همکاران فرهیخته خسته نباشید